

A close-up photograph of a fish's eye, showing the iris with orange and brown patterns and a dark pupil. The eye is set against a background of fish scales.

FISKETS FRAMTID

Ingå fiskeriområde

10.4.2025

Malin Lönnroth
Centralförbundet för
Fiskerihushållning

I det här föredraget

- Vad vi fiskar och hur har fiskbestånden utvecklats?
- Samhällstrender
- Vi är många som nyttjar fiskresurserna & tävlar om utrymme till havs
- Hur kan vi positionera oss?
- Avslutningsvis en genomgång av aktuellt för fiskeriområdena

Tapio Gustafsson

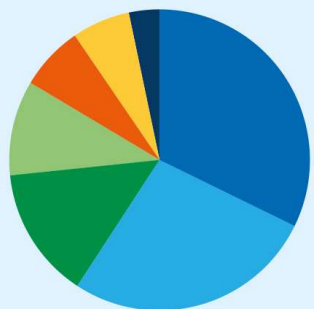
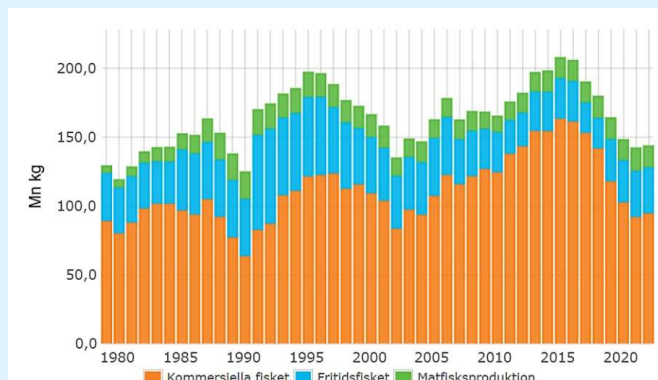
Fiskbestånden i Östersjön

- I Finlands havsområden lever permanent över 60 fiskarter.
- Olika krav på miljö; marina arter, sötvattensarter, varmvattensarter och kallvattensarter
- Beståndens storlek begränsas ofta av bristen på lekplatser. Leken regleras av vattnets syre- och salthalt, temperatur och exponering.
- Hur ser födotillgången ut? Case utsvulna strömmingar för några år sedan

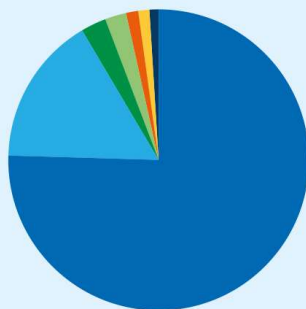
Vinnare och förlorare

- Invasiva arter på frammarsch, t.ex. svartmunnad smörbult och silverruda.
- Bland annat utsötning av havet, förhöjda vattentemperaturer och förstörda lekområden omformar våra fiskbestånd.
- Det finns vinnare och förlorare - och vinnarna är ofta de som vi inte vill se som vinnare.
- Laxbeståndens utveckling oroande för tillfället.

Fångstarter för fritidsfiskare

1. abborre	(9,8 miljoner kg)
2. gädda	(8,2)
3. gös	(4,3)
4. mört	(3,1)
5. braxen	(2,1)
6. sik	(1,9)
7. siklöja	(1,0)

Fångstarter för kommersiella fiskare

1. strömming	(69,2 miljoner kg)
2. vassbuk	(14,7)
3. siklöja	(2,5)
4. nors	(2,1)
5. abborre	(1,2)
6. mört	(1,1)
7. braxen	(0,9)

Källa: Fiskfångst och produktion 2023, Naturresursinstitutet

Vad får man till fångst?

- År 2023 fångades 128 miljoner kilo fisk.
- Strömming + vassbuk stod för 2/3 av fångsten
- Fritidsfiskets andel 33,5 miljoner kilo = 27 %.
- Fiskkonsumtionen i Finland bygger starkt på egenfiskad fisk samt import.

Samhällets megatrender

- påverkar de oss inom
fiskerihushållningen?

Sitras megatrender 2023

- Megatrenderna berör i hög grad oss alla
 - Som en naturresurssektor står vi i högsta grad i fokus - naturens bärkraft håller på att falla sönder. Klimatförändringen och minskad biologisk mångfald.
 - Inte svarta svanar att förglömma, t.ex. koronakrisen, kriget i Ukraina ...
- Livsmedelsberedskapsfrågor
 → Grön omställning
 → Ytterligare skärpt lagstiftning och reglering

Många tävlar om fiskresurserna

Tapio Gustafsson

Malin Lönnroth

Fiskereglering styr vårt fiske

- Försäkra sig om hållbara fiskbestånd.
- Trygga naturlig fortplantning - fångstmått, fredningstider eller fiskeförbudsområden.
- Vid högt fisketryck - kvoter eller bestämmelser om hurdana redskap som får användas.
- Fiskereglering
 - Via nationell lagstiftning
 - Via fiskeriområdenas NVP, regleringen fastställs av NTM-centralen
 - Vattenägaren fattar själv beslut om villkor som gäller de fisketillstånd de själva säljer (får inte vara friare än lagens eller NTM-centralens)
- EU:s kvoterade arter inom kommersiellt fiske samt begränsningar av fritidsfiske (ål och lax, torsk i södra Östersjön)

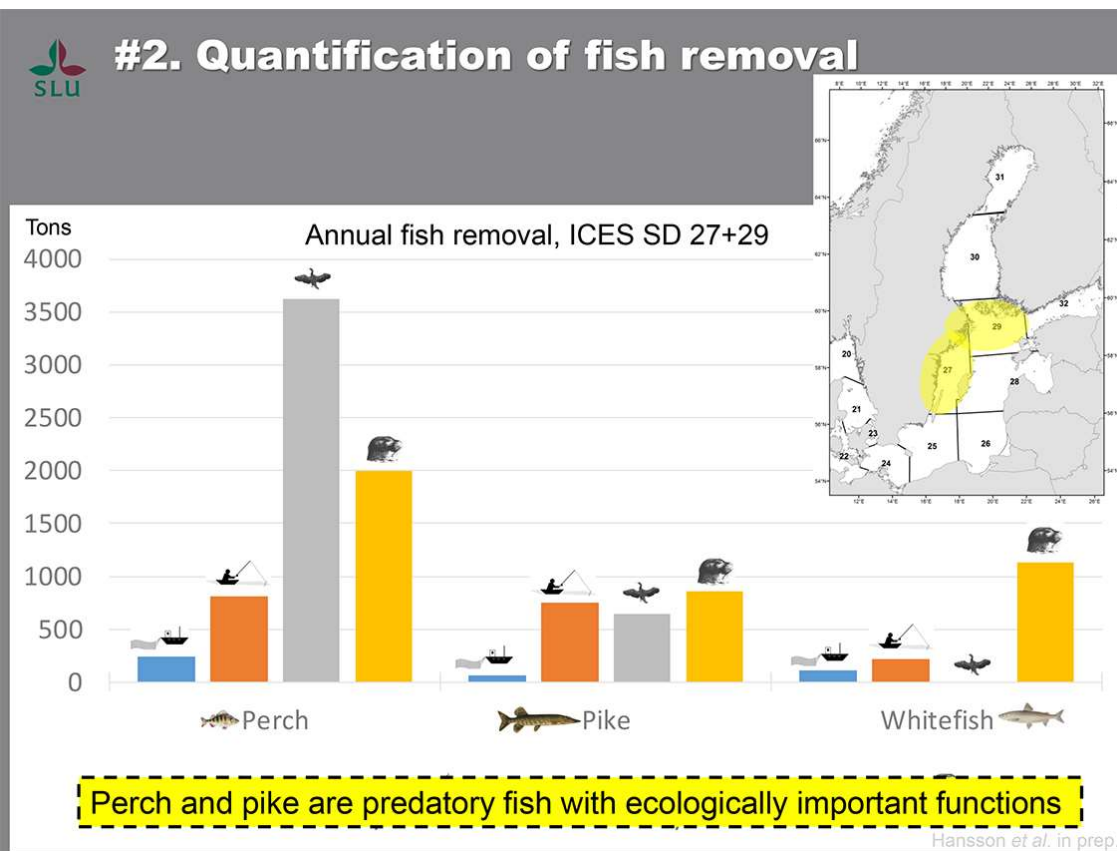
Ny kontrollförordning från EU

- Förordningen om ändring av kontrollsystemet för EU:s gemensamma fiskeripolitik trädde i kraft i januari 2024
- Ändringarna kommer att tillämpas stegvis. Omedelbart 2024 trädde nya regler om användningen av AIS-utrustning (Automatic Identification System) i kraft för fartyg som är längre än 15 meter. Från och med juli -24 ändrades bestämmelserna om tillåtna avvikelser från den fångstuppskattning som ska registreras i loggboken.
- Vägning och spårbarhet kommer att vara en utmaning
- Innehåller även framöver krav för fritidsfiske att fångstrapportera kvoterade arter

→ håll koll på merijakalatalous.fi

Säl & skarv - regleras de?

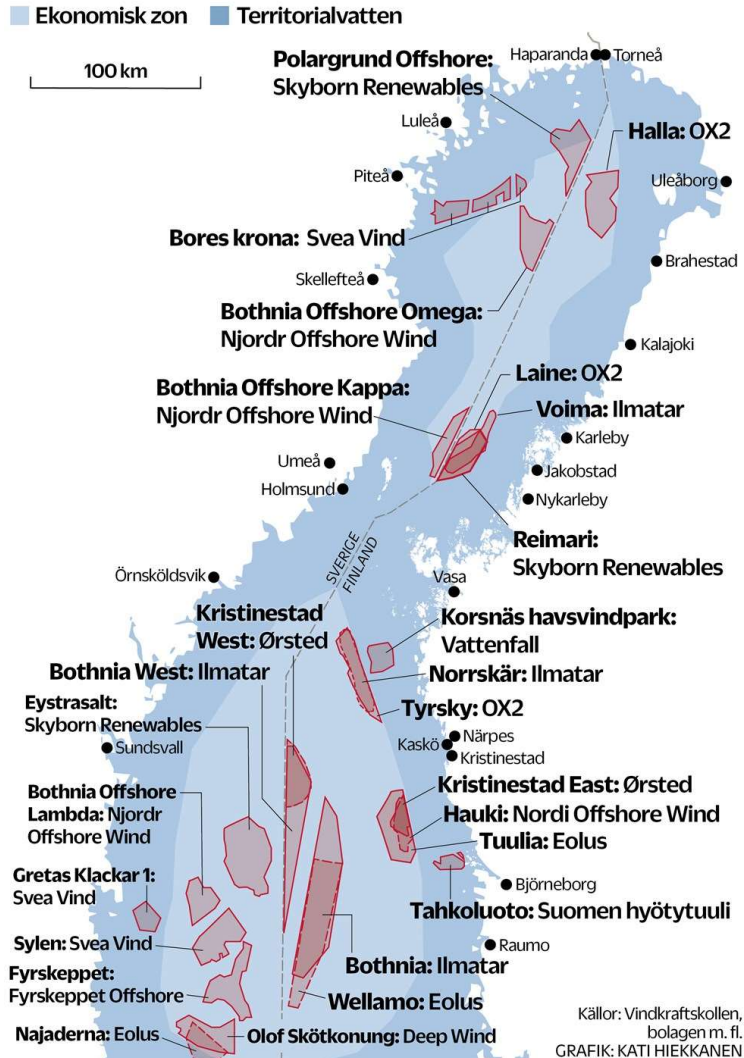
- Fångstskador & redskapsskador
- Redskapsutveckling och sälskrämmor
- Utmaningar med både säl- och skarvjakten
- EU:s sälhandelsförbud
- Kompensationssystem för skador - mandattiden för arbetsgruppen för skarv- och vitkindad gås förlängdes - stora oenigheter.

Många tävlar om utrymme till havs

Shutterstock

Planer för havsvindparker

Havsvindkraft som en del av grön omställning

- Utbyggnad av vindkraft till havs. Finska viken tills vidare förbjudet av Försvarmakten.
- Problematiskt ur fiskets synvinkel - jämför med uppdämningen av våra vattendrag för vattenkraft efter krigen
 - Hur påverkas fiskarnas vandring?
 - Hur påverkas havsbotten, fortplantningsområden, hur dras kablar?
 - No go -zones
- Lagstiftningen har inte hängt med - Lagen om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen trädde i kraft 2025 -
- Kumulativ effekt? Sverige vill öka sin havsvindkraft från 30 till 120 TWh

Bild: Vasabladet

EU:s strategi för biologisk mångfald 2030: Inrätta skyddade områden som täcker minst 30 procent av EU:s land- och havsområden (varav 10 % strikt skyddade) och utöka täckningen för befintliga Natura 2000-områden

Shutterstock

Skydd av naturens mångfald - mer skyddsområden

Typ av skyddsområde	Havsareal (km ²)	Antal
Naturaområde (min 1 ha havsvatten)	8120	141
HELCOM MPA	6310	33
Ramsar	1830	17
UNESCO	6220	2
Sälskyddsområden	190	7
Nationalparker	1580	5
Privata skyddsområden	1480	2338
Övriga statliga skyddsområden	90	43

EU:s restaureringsförordning (ennallistamisasetus)

- Senast 2030 ska minst 20 % av alla ekosystem i dåligt skick i EU vara under restaurering. Senast 2050 ska alla ekosystem som behöver restaureras vara åtgärdade.
- Länderna måste ta fram nationella restaureringsplaner - Finland håller på att ta fram sin.
- För vattendrag (sjöar, åar, älvar, bäckar):
 - Återställning av vandringsvägar för fisk
 - Förbättra vattenkvalitet och naturliga flöden
 - Skydd och restaurering av våtmarker
- För Östersjön:
 - Restaurering av marina livsmiljöer
 - Bekämpning av övergödning och föroreningar
 - Övervakning och skydd av arter.

Valitse aineistoja

Hae aineistoa

Hae paikannimellä

Kartta-aineistot

Hallinnolliset aluejaot

- ☒ Valitse kaikki Hallinnolliset aluejaot
- ☐ Kunnat (i)
- ☐ Maakunnat (i)
- ☐ Suomen talousvyöhyke (EEZ) (i)

Merialuejako

- ☒ Puolustusvoimien suoja-alueet (i)

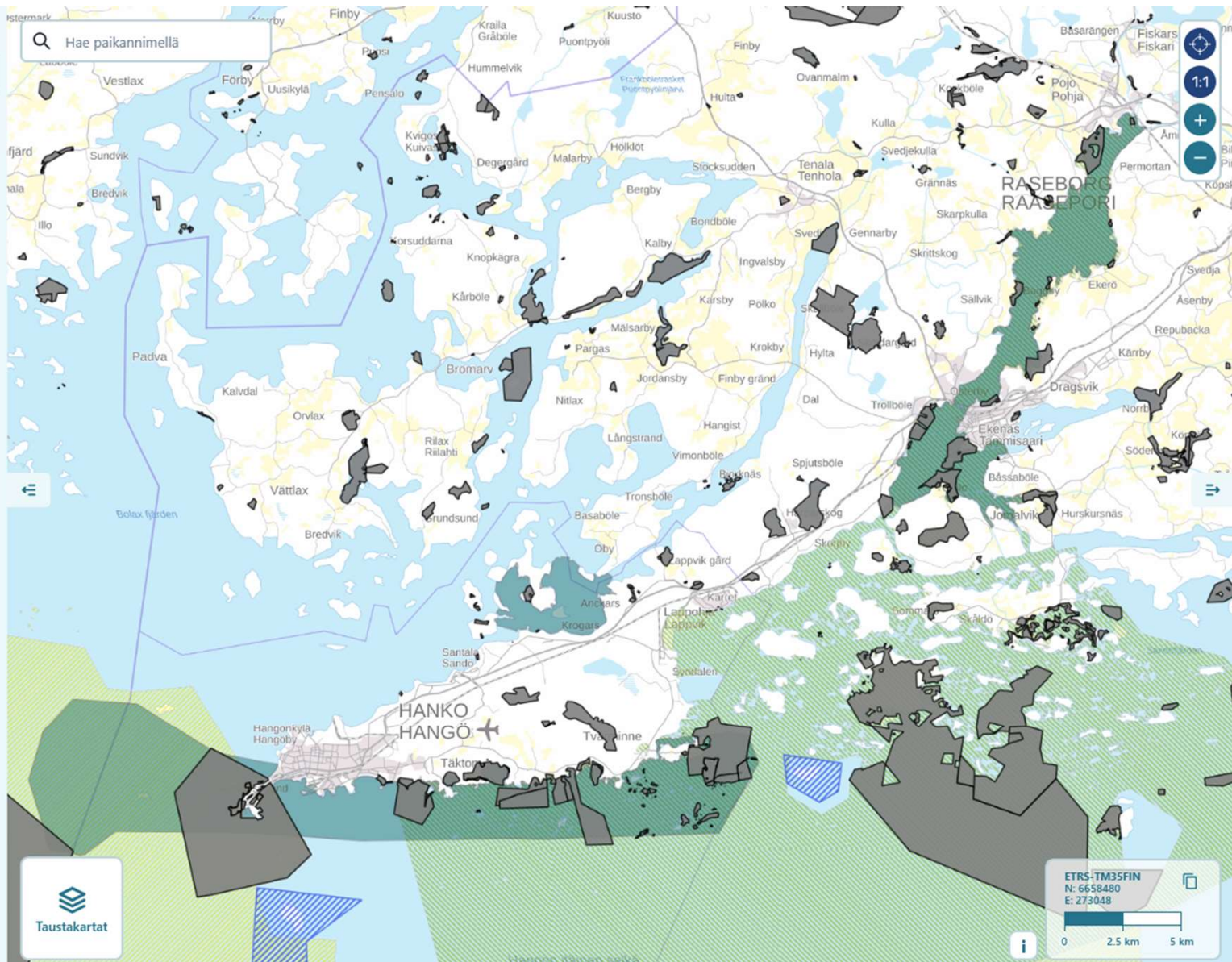
Suojelualueet

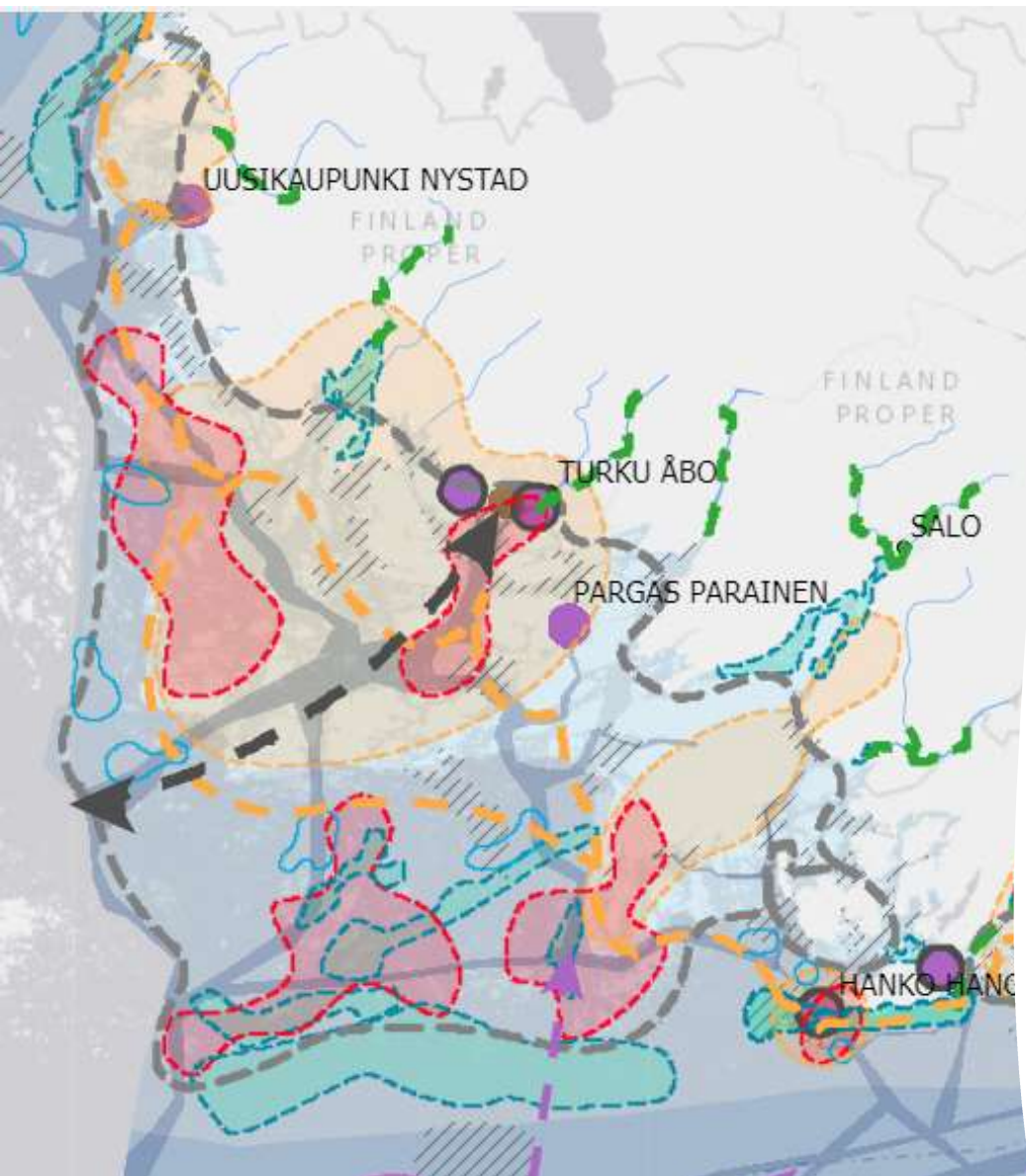
Luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet

- ☒ Valitse kaikki Luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet
- ☐ Erämaa-alueet (i)
- ☒ Valtion mailla olevat suojelualueet (i)
- ☒ Yksityisten mailla olevat suojelualueet (i)

Natura2000-alueet

- ☒ Helcom meriset suojelualueet (i)
- ☒ Paikallisesti ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (PEMMA) (i)
- ☒ Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (EMMA) (i)

Finlands havsplan 2030 - uppdateringen har inletts

- Havsplaner utarbetas i varje EU-land med havsområden.
- Finlands plan har utarbetats av kustlandskapsförbunden i tre delar;
 - Finska viken
 - Skärgårdshavet och södra Bottenhavet
 - Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken
- Identifierar i stora drag betydande och potentiella marina natur- och kulturvärden samt områden för energiproduktion, fiske, vattenbruk, sjöfart och turism.
- Målet är att samordna olika branschers behov. Problematiskt då de inte är bindande.
- **Hur kan fiskeriområdenas data utnyttas?**

Bild: www.merialuesuunnittelu.fi

Vad kan vi göra?

Intressebevakning

Omvärldsanalys

Nytänk

Omtänk

Samarbete

Lobbning

Microsoft bildbank

Tillbaka till gräsrotsnivån

Avslutningsvis en titt på ny
fiskerilagstiftning

Tapio Gustafsson

Tapio Gustafsson

Oma Kala och anmälningsplikt för fritidsfisket

- Gäller 16 år fyllda fritidsfiskare
- lax, insjölag, öring, ål, röding i Kuolimo och Saimen samt på andra håll i Vuoksens vattendrag, harr i insjövattnen söder om latituden 65°00'N och i havet, samt puckellax.
- Fångstanmälan ska göras senast inom 14 dygn från det att fisken fångades. Även fisk som släpps tillbaka ska anmälas.
- Tre sätt att göra anmälan:
 - Omakala-applikationen
 - Blankett på nätsidan Omakala
 - Ringa tisdagar och torsdagar klockan 12–14. Telefonnummer är 029 532 2800.

Ur fiskeriområdessynvinkel - önskvärt att även anmäla övriga fiskarter. Behövs för NVP!

Lag om djurens välfärd

- Bestämmelser om fisk skrivits in i lag om fiske
- Fisk som släpps tillbaka ska hanteras möjligast varsamt
- Om fisk som ska släppas tillbaka är i sådant skick att den inte har förutsättningar att överleva ska den avlivas innan den släpps tillbaka
- Fisk som tas som fångst eller till agn ska avlivas möjligast snabbt och smärtfritt
- Avlivningsskyldigheten gäller inte stora mängder fisk och man kan även avvika från bestämmelsen vid dåliga väderförhållanden.
- Kräftor kan avlivas genom att lägga dem i tillräckligt stor mängd kokande vatten så att kräftorna dör så snabbt och smärtfritt som möjligt
- Oikeutta eläimille har fisk som tema i år. Var förberedda på att det kan dyka upp tillslag. Case fiskodlarna.

Fiskeriområdenas skattegranskningar

- Sedan slutet av 2023 har skattemyndigheten initierat totalt tio skatterevisioner samt några andra ärenden
- Dels har skattemyndigheten fäst uppmärksamhet vid momsens, dels vid verksamhetsledarnas anställning
- Begäran om omprövning inlämnat

Avslutningsvis om fyrc...

- Fiskeriområdena sköter lagstadgade uppgifter. Den nuvarande finansieringen räcker endast till att hålla administrationen igång - fiskeriområdena lever på 'gamla besparingar'.
- Ett effektivt genomförande av nyttjande- och vårdplanerna förutsätter minst en fördubbling av finansieringen.
- Öka finansieringen för fiskeriområden och göra den budgetbaserad - bort från anslaget för främjande av fiskerinäringen.
- CFF kommer satsa på att stärka verksamhetsledarnas/styrelsernas ekonomi- och förvaltningskunskaper. Fortbildning på kommande!

2024 ny utredning om spöfiskebelastning och ny fördelningsgrund

LOVIISAN SAARISTON KTA				
	Vuosi	2022	2023	2024
Toiminta-avustus		12 822	13 071	12 481
Edistämisvaroja		4 334	15 500	9 000
Muut tulot		1 800	0	1 320
Omistajakorvukset, sopimus		12 576	10 127	3 008
Omistajakorvukset, 50 €		3 856	3 943	2 328
Omistajakorvaukset, vanhentuneet		3 559	4 380	3 862
Omistajakorvaukset, ELY/AVI			0	20 193
		38 948	47 021	52 192
Kalastuksenvälvonta		5 608	8 813	7 593
Kalvedenhoito		9 500	5 680	6 530
Tiedotus		490	9 031	1 481
Hallinto		21 183	24 272	23 876
		36 780	47 797	39 480
Yli-/alijäämä		2 168	-777	12 712

Gamla pengar deponerade på RFV räddade på många håll fjolårets ekonomi.

The background is a solid blue color. In the upper left, there is a light blue, stylized fish tail. In the lower left, there is a dark blue, stylized fish head. In the lower right, there is a light blue, stylized fish tail. In the center, there are several horizontal, wavy lines in shades of blue and green, representing water or waves. The word "TACK!" is written in white, bold, sans-serif capital letters in the upper center.

TACK!

